

Siposné Mayer Erika Noémi ¹

Az Európai Unió Bíróságának a C–857/19. számú, a *ne bis in idem* elvnek a tagállami versenyhatóságok és a Bizottság közötti hatáskörmegosztásra vetített értelmezéséről szóló döntésének bemutatása²

A study on the judgment of the Court of Justice in the Case C-857/19. regarding the interpretation of the principle *ne bis in idem* as regards the division of competences between the EC and the national competition authorities

Abstract

The aim of this study is to summarize the judgment of the European Court of Justice, in which the Court gives an overview of the division of competences between the European Commission and the national competition authorities. In their judgment the Court holds that the national competition authorities are relieved of their competences when the case on which the EC initiates a procedure relates to the same alleged infringement, ie. the infringement was committed by the same undertaking on the same product market and the same geographical market during the same period.

Tárgyszavak: előzetes döntéshozatali eljárás, erőfölénnyel való visszaélés, 1/2003/EK rendelet, az Európai Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok közötti hatáskörmegosztás, a nemzeti versenyhatóságok hatáskörének megszűnése, Alapjogi Charta, a *ne bis in idem* elve

Keywords: preliminary ruling procedure, abuse of a dominant position, regulation No 1/2003, division of competences between the European Commission and the national competition authorities, national competition authorities relieved of their competence, Charter of Fundamental Rights of the European Union, the principle *ne bis in idem*

1. Az előzetes döntéshozatali eljárásról

Az Európai Unióról szóló szerződés („EUSZ”) 19. cikke (3) bekezdésének b) pontja³ az Európai Unió Bíróságának („EUB”) hatáskörébe utalja az uniós jog értelmezését, illetőleg az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdések rendezését. Az EUB ezen

tevékenységét az úgynevezett előzetes döntéshozatali eljárás keretében végzi, amelynek célja az uniós jog egységes értelmezésének és alkalmazásának biztosítása.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kereteit az Európai Unió működéséről szóló szerződés („EUMSZ”) 267. cikke jelöli ki, amely rögzíti, hogy ha egy tagállam bírósága előtt a Szerződések⁴ értelmezésével,

1 Vizsgáló, Gazdasági Versenyhivatal - Bírósági Képviselési Iroda

2 EU:C:2021:139

3 EUSZ 19. cikk (3) A Szerződésekkel összhangban az Európai Unió Bírósága:

a) dönt a tagállamok vagy az intézmények valamelyike, illetve valamely természetes vagy jogi személy által hozzá benyújtott keresetekkel elé terjesztett ügyekben;

b) a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről;

c) dönt a Szerződésekben meghatározott egyéb esetekben.

4 Az EUSZ 1. cikke alapján „Szerződések” alatt az EUSZ és az EUMSZ együttesen értendő.

illetve az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényességével és értelmezésével összefüggő kérdés merül fel, és a tagállami bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, akkor előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezhet.⁵ Az előzetes döntéshozatali eljárás tehát az EUB és a nemzeti bíróságok szoros együttműködésén alapul.

Az Európai Unió szervei és a tagállamok közötti szoros együttműködés szükségessége nem korlátozódik ugyanakkor az igazságszolgáltatás területére, a versenyügyekben a versenyjogi hatáskörrel felruházott Bizottság és a tagállami versenyhatóságok együttműködése szintén elengedhetetlen a hatékony működéshez.

2. A tagállami versenyhatóságok és a Bizottság hatásköre

Az EUMSZ 102. cikk (1) bekezdése értelmében *a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.*⁶ Az EUMSZ a 102. cikkben rögzített tilalom alkalmazásának biztosítását⁷ a Bizottság hatáskörébe helyezi⁸ azzal, hogy a Bizottság – értelemszerűen a tagállami hatóságokkal együttműködve – akár kérelemre, akár hivatalból megvizsgálhatja azokat eseteket, ahol fennáll az EUMSZ 101. cikke megsértésének gyanúja, és megállapíthatja a jogsértést.⁹

Az EUMSZ 101. és 102. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló 2002. december 16-i 1/2003/EK rendelet („1/2003/EK rendelet”) 4. cikkén¹⁰ alapuló jogkörében eljárva,

a 23. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján a Bizottság – határozati formában – bírságot szabhat ki a vállalkozásokra és vállalkozások társulásaira, amennyiben akár szándékosan, akár gondatlanul megsértik az EUMSZ 101. vagy 102. cikkét. A Bizottság hatásköre ugyanakkor korántsem kizárólagos, az 1/2003/EK rendelet 5. cikke¹¹ ugyanis a tagállami versenyhatóságok hatáskörét is megállapítja az EUMSZ 101. és 102. cikkeinek egyedi ügyekben történő alkalmazására. E jogkörében eljárva a tagállami versenyhatóság jogosult előírni a jogsértő magatartás befejezését, ideiglenes intézkedéseket rendelhet el, kötelezettségvállalásokat fogadhat el, továbbá pénzbírságot, kényszerítő bírságot vagy a nemzeti jogok által biztosított egyéb szankciót is kiszabhat.

Az EUMSZ 101. és 102. cikke alkalmazására vonatkozó, egymást fedő jogkörök biztosítása szükségszerűvé teszi a Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai közötti együttműködés szabályozását. Ennek keretében az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdése mindenekelőtt azt rögzíti, hogy a Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai a közösségi versenyjog szabályait szoros együttműködésben alkalmazzák: a Bizottságot és a tagállami versenyhatóságokat kölcsönös információmegosztási kötelezettség terheli, míg a tagállami versenyhatóságnak értesítési kötelezettsége¹² is fennáll, ugyanakkor a Bizottsággal való konzultáció lehetősége is nyitott számukra.

A kifejtettek szerinti hatáskörmegosztásból következik, hogy a szabályozásnak ki kell terjednie arra az esetre is, ha adott jogsértésre mind a Bizottság, mind a tagállami versenyhatóság hatásköre fennáll. Pontosán erről rendelkezik az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése,

5 Megjegyzendő, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése kötelező abban az esetben, ha a tagállam olyan bírósága előtt merül fel a jogértelmezési kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs helye jogorvoslatnak.

6 Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése;

b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára;

c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;

d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

7 A bizottság eljárása körében az EUMSZ 101. cikkében rögzített tilalom a 102. cikkel esik egy megítélés alá, mindazonáltal – miután az ismertetett ügyben az EUMSZ 102. cikke megsértésének megállapítása merült fel – jelen ügy szempontjából a 101. cikkre vonatkozó rendelkezések nem bírnak jelentőséggel.

8 EUMSZ 105. cikk (1) bekezdés.

9 Az EUMSZ 105. cikke (1) és (2) bekezdései értelmében a Bizottság – jogsértés megállapítása esetén – elsődlegesen csupán javaslatot tesz a jogsértés megszüntetésére irányuló megfelelő intézkedésekre, amennyiben azonban a jogsértést nem szüntetik meg, a jogsértést indokolt határozattal megállapítja.

10 1/2003/EK rendelet 4. cikk „A Szerződés 101. és 102. cikkének alkalmazása érdekében a Bizottság az e rendeletben biztosított jogkörökkel rendelkezik.”

11 1/2003/EK rendelet 5. cikk „A tagállamok versenyhatóságai egyedi ügyekben alkalmazhatják a Szerződés 101. és 102. cikkét.”

12 1/2003/EK rendelet 11. cikk (3) Amennyiben a tagállamok versenyhatóságai a Szerződés 81. vagy 82. cikke alapján járnak el, az első hivatalos vizsgálati cselekmény előtt vagy annak megkezdése után késedelem nélkül írásban értesítik erről a Bizottságot. Ez az információ rendelkezésre bocsátható más tagállamok versenyhatóságai számára is.

amely kimondja, hogy ha a Bizottság a III. fejezet alapján hozott határozat¹³ elfogadására irányuló eljárást kezdeményez, a tagállamok versenyhatóságainak megszűnik az a jogköre, hogy az EUMSZ 101. és 102. cikkét alkalmazzák.¹⁴ A Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága¹⁵ előterjesztő nemzeti bíróságként éppen ezen rendelkezés és a *ne bis in idem* elv¹⁶ értelmezését kérte az EUB-től.

3. Az alapul szolgáló versenyügyről és az előzetes kérdésekről

Az előterjesztő nemzeti bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét az előtte a Slovak Telekom¹⁷ mint felperes és a szlovák versenyhatóság¹⁸ mint alperes között, a szlovák versenyhatóság 2009. április 9. napján kelt határozatának bírósági felülvizsgálata iránt folyamatban lévő perében terjesztette elő az eljárás felfüggesztése mellett amiatt, mert a felperest nem pusztán a szlovák versenyhatóság, hanem a Bizottság is elmarasztalta, ami az előterjesztő nemzeti bíróság megítélése szerint felveti a kettős elbírálás tilalmának megsértését.

A szlovák versenyhatóság 2005. szeptember 26-án indított versenyfelügyeleti eljárást a felperes vállalkozással szemben az EUMSZ 102. cikkének feltételezett megsértése miatt, amely eljárásindításról – az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (3) bekezdése alapján – értesítették a Bizottságot, egyidejűleg az információt a többi tagállam versenyhatósága számára is elérhetővé tették. A szlovák versenyhatóság az eljárást lezáró határozatát 2007. december 21-én hozta meg¹⁹, abban pedig megállapította, hogy a Slovak Telekom visszaélt erőfölényével, amikor a távközlési szolgáltatások kiskereskedelmi piacain és a nagykereskedelmi összekapcsolási piacon olyan díjakat alkalmazott, amelyek árprést eredményeztek, ezzel pedig megsértette az EUMSZ 102. cikkében foglalt tilalmat.

A Bizottság – mintegy fél évvel a szlovák versenyhatóság jogsértés megállapító határozatának meghozatalát követően – információgyűjtésbe

kezdett a Slovak Telekom kereskedelmi gyakorlatáról, majd 2008. január 13. és 15. között – a szlovák versenyhatósággal együttműködésben – helyszíni vizsgálatot is folytatott, amelynek eredményeként 2009. április 8-án az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése, valamint a Bizottság által az EUMSZ 101. és 102. cikke alapján folytatott eljárásokról szóló 2004. április 7-i 773/2004/EK rendelet („773/2004/EK rendelet”) 2. cikkének (1) bekezdése alapján eljárást indított az EUMSZ 102. cikkének feltételezett megsértése miatt. A Bizottság eljárásának tárgyát részben az árprésre irányuló kereskedelmi gyakorlat jelentette. A Bizottság 2014. október 15. napján hozta meg az ügyben²⁰ a C (2014) 7465 számú határozatát, amelyben megállapította, hogy a Slovak Telekom 2005. augusztus 12. napjától 2010. december 31. napjáig olyan, az EUMSZ 102. cikkében foglalt tilalomba ütköző, egységes és folyamatos jogsértést követett el, amely árprés alkalmazásából és a helyi hurokjaihoz való hozzáférés megtagadására irányuló stratégia kialakításából állt.

Időközben – a Bizottság eljárásindításával párhuzamosan, 2009. április 9-én – a szlovák versenyhatóság tanácsa²¹ a szlovák versenyhatóság 2007. december 21-én kelt határozatát megváltoztatta, az elkövetett jogsértés idejét 2009. április 9-ig kiterjesztette, a Slovak Telekomot pedig az elkövetett jogsértésért 525 800 000 szlovák korona összegű bírság megfizetésére kötelezte. A Slovak Telekom a szlovák versenyhatóság marasztaló határozatát megtámadta a pozsonyi regionális bíróságon, amely első fokon megsemmisítette a versenyhatósági határozatot, azonban az azzal szemben a szlovák versenyhatóság által bejelentett fellebbezés alapján az előterjesztő nemzeti bíróság az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és a pozsonyi regionális bíróság új eljárás lefolytatására kötelezte, amely a megismételt eljárásban – 2017. június 21-én – a felperes keresetét elutasította.

13 Ezen határozatok a jogsértés megállapításáról és megszüntetéséről rendelkező határozat, ideiglenes intézkedést elrendelő határozatok, a kötelezettségvállalást elfogadó határozatok és az alkalmazhatatlanságot megállapító határozatok.

14 Ilyen esetben, amennyiben az egyik tagállam versenyhatósága már eljár az ügyben, úgy a Bizottság csak a nemzeti versenyhatósággal történt konzultációt követően indíthat eljárást.

15 Najvyšší súd Slovenskej republiky (a továbbiakban: előterjesztő nemzeti bíróság).

16 Jelentése: ugyanazért a jogsértésért a kétszeri büntetés tilalma

17 Slovak Telekom a.s.

18 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

19 A szlovák versenyhatóság a határozattervezetet előzőleg a Bizottság elé terjesztette.

20 AT.39523 – Slovak Telekom-ügy

21 Rada Protimonopolného úradu Slovenskej

A pozsonyi regionális bíróság ítéletével szemben ezúttal a felperes vállalkozás jelentett be fellebbezést az előterjesztő nemzeti bíróságnál, amely ismételt eljárása során kiemelt kérdésként foglalkozott azzal, hogy felperest mind a Bizottság, mind a szlovák versenyhatóság elmarasztalta olyan visszaélésért, amely a 2005. augusztus 12. és 2007. december 21. között alkalmazott árprézből állt, és ez az előterjesztő nemzeti bíróság megítélése szerint a *ne bis in idem* elvbe ütközik.

Erre tekintettel az előterjesztő nemzeti bíróság az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett. Ebben egyrészt arra a kérdésre várt választ, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikke (6) bekezdésének első mondatát akként kell-e értelmezni, hogy amikor a Bizottság az EUMSZ 101. és 102. cikkeinek megsértését megállapító határozat elfogadása érdekében eljárást kezdeményez, akkor a tagállami versenyhatóságok az e rendelkezések alkalmazásával kapcsolatos jogkörüket elveszítik. Másrésztől kérdésként jelölte meg az előterjesztő nemzeti bíróság azt is, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartája 50. cikkének²² – vagyis a kétszeres értékelés tilalmának – hatálya kiterjed-e arra az esetre, ha a Bizottság és a tagállami versenyhatóság külön-külön, egymástól függetlenül szabnak ki szankciót.

4. Az EUB értelmezése a 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdéséről

Az EUB az ügyben 2021. február 25. napján, főtanácsnoki indítvány nélkül hozta meg ítéletét, amelyben mind az 1/2003/EK rendelet 11. cikke (6) bekezdésének, mind az Alapjogi Charta 50. cikkének helyes értelmezést megadta. Az értelmezés irányával összefüggésben az EUB mindenekelőtt a 2019. október 3-án kelt, C-197/18. számú Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland-ítéletre²³ utalva leszögezte, hogy „*valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit,*

hanem szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi.”

Ennek az iránymutató tételnek megfelelően az EUB elsődlegesen az értelmezendő rendelkezés elemeinek jelentéstartalmát vizsgálta meg az azokra irányadó szabályozási környezetben. Ennek első lépéseként az EUB – a „tagállami versenyhatóság” fogalmának körülhatárolásából²⁴ kiindulva arra a következtetésre jutott, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdésében foglalt hatáskörmegszűnés a tagállami bíróságokra nem vonatkozik, amennyiben azok jogorvoslati szervként járnak el, azonban az elkülönülő igazságügyi szervhez forduló tagállami versenyhatóságokra igen, így azok akkor járnak el helyesen, ha hatáskörmegszűnés esetén a nemzeti eljárást megszüntetik, amennyiben pedig az eljárás már az elkülönült igazságügyi hatóság előtt van, úgy kérelmüket visszavonják.

Az EUB második lépésként megvizsgálta azt, miként értelmezhető az a kifejezés, hogy a Bizottság „eljárást kezdeményez”, hiszen azt sem a 1/2003/EK rendelet, sem a 773/2004/EK rendelet nem határozza meg. Meghatározta viszont az EMUSZ 101. és 102. cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet, amelynek helyébe utóbb az 1/2003/EK rendelet lépett. Az 1962-es szabályozás szerint „eljáráskezdeményezés” alatt a Bizottság olyan hatósági aktusát kell érteni, amely kifejezi a Bizottság azon szándékát, hogy a rendelet alapján határozatot hozzon.²⁵ Az EUB az 1962-es definíció alapján úgy látta: az 1/2003/EK rendelet vonatkozásában is úgy értendő az „eljáráskezdeményezés”, mint az a Bizottság azon aktusa, amellyel valamely vállalkozás tudomására hozza azon szándékát, hogy az 1/2003/EK rendelet III. fejezetében szabályozott határozati fajták egyikének elfogadása érdekében eljárást kíván indítani. Az EUB hangsúlyozta,

22 Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

23 EU:C:2019:824 48. pont

24 Az 1/2003/EK rendelet 35. cikke alapján a tagállami versenyhatóság kifejezés „a tagállamok által kijelölt azon közigazgatási vagy igazságügyi hatóságokra utal, amelyek előkészítik és elfogadják azokat a határozatokat, amelyek az EUMSZ 101. és 102. cikket alkalmazzák, valamely jogsértés megszüntetéséről vagy ideiglenes intézkedésről rendelkeznek, kötelezettségvállalásokat fogadnak el, illetve bírságokat, kényszerítő bírságokat vagy a nemzeti joguk által előírt bármely egyéb szankciót szabnak ki.” 23. pont

25 Lásd még az 1973. február 6-i Brasserie de Haecht-ítélet 16. pontját (EU:C:1973:11)

hogy az eljárás megindítására a 773/2004/EK rendeletben foglalt határidő²⁶ irányadó.

Az ismertetett két kifejezés értelmezése alapján az EUB arra a megállapításra jutott, hogy ha a Bizottság eljárási indítása mellett dönt, akkor a tagállami versenyhatóságnak az EUMSZ 101. és 102. cikkei konkrét ügyben alkalmazására vonatkozó jogköre elvész. Meg kellett tehát vizsgálni, hogy tárgyi oldalról mi alapján határolható körül a hatáskörvesztés.

Az EUB e vonatkozásban kiemelte, hogy meglévő ítélezési gyakorlatában már értelmezte a „eljáráskezdeményezés” tárgyi oldalát. Az EUB a 2020. január 29-i *Silgan Closures és Silgan Holdings kontra Bizottság* ügyben hozott végzésében²⁷ rögzítette, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése szerinti hatáskörmegszűnés azon tényekre vonatkozik, amelyek a Bizottság által indított eljárás tárgyát képezik. Ebből következően pedig a Bizottság szándékát kifejező aktusnak – a *ne bis in idem* elv megítélhetőségének érdekében – nem elegendő magát a szándékot tartalmazni, hanem az EUMSZ 101. vagy 102. cikk feltételezett megsértéséhez kapcsolódóan meg kell jelölnie azt is, hogy, hogy azt egy vagy több vállalkozás, egy vagy több időszakban követte-e el, egy vagy több termékpiacon és/vagy földrajzi piacon, hiszen a tagállami versenyhatóság hatáskörének megszűnése kizárólag egyező vállalkozások, egyező időszakban és egyező érintett piacon elkövetett versenyellenes magatartásaira vonatkoznak. A hatáskör tehát valóban elvész, azonban kizárólag a Bizottság által is megállapított azonos tények vonatkozásában.²⁸

Az EUB – emlékeztetve arra, hogy jogköre az alapügy iratanyaga alapján annak az iránymutatásnak a megadására is kiterjed, amely alapján az előterjesztő nemzeti bíróság által a konkrét jogvita eldönthető²⁹ – megállapította, hogy az előtte lévő iratok alapján a Bizottság eljárásának tárgyát,

valamint a szlovák versenyhatóság eljárásának tárgyát eltérő termékpiacok jelentették. Az EUB ugyanakkor hangsúlyozta, hogy mindez csupán iránymutatás az előterjesztő nemzeti bíróság felé, melynek ezt saját eljárásában ellenőriznie kell.

5. Az EUB értelmezése a kétszeres értékelés tilalmával összefüggésben

Az EUB a kérdés kapcsán elsődlegesen azt emelte ki, hogy a *ne bis in idem* elv az uniós jog alapvető elve, amelynek állandó ítélezési gyakorlata alapján nyilvánvaló, hogy azt tiszteletben kell tartani a versenyjog területére tartozó, bírságok kiszabására irányuló eljárásokban is, „[í]gy az említett elv tiltja, hogy valamely vállalkozást olyan versenyellenes magatartás miatt marasztaljanak el vagy vonjanak újból eljárás alá, amely miatt vele szemben egy már meg nem támadható korábbi határozatban szankciót szabtak ki, vagy amellyel kapcsolatban egy ilyen határozatban megállapították a felelősségének hiányát”.³⁰ A *ne bis in idem* elv alkalmazásának tehát két konjunktív feltétele van, amely a szó szerinti latin fordításból³¹ is levezethető: a párhuzamos eljárások („bis”, vagyis kétszer) és az ugyanazon versenyellenes magatartásra vonatkozó új eljárás („idem”, vagyis ugyanaz).

Jelen ügyben az EUB – miként az az első kérdéshez fűzött iránymutatásából is sejthető – arra a megállapításra jutott, hogy jelen ügyben a *ne bis in idem* elv alkalmazásának nincs helye. Az EUB indokolása szerint, „[h]a ugyanis, mint az kitűnik a jelen ítélet 37. pontjából, a szlovák versenyhatóság és a Bizottság által folytatott eljárások, valamint az azok eredményeképpen meghozott határozatok olyan versenyellenes magatartásokra vonatkoznak, amelyeket eltérő termékpiacokon tanúsítottak, akkor a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható, mivel nem teljesül a tényállás azonosságával

26 773/2004/EK rendelet 2. cikk (1) A Bizottság bármikor határozhat úgy, hogy megindítja az 1/2003/EK rendelet III. fejezete alapján hozandó határozat elfogadására irányuló eljárást, de legkésőbb vagy azon a napon, amikor kiadja az említett rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében említett előzetes értékelést, a kifogásközlést vagy a feleknek szóló felkérést, hogy jelezzék a vitarendezési megbeszéléseken való részvételi szándékukat, vagy azon a napon, amikor az említett rendelet 27. cikkének (4) bekezdése szerinti közleményt közzéteszik – a két nap közül azon, amelyik a korábbi.

27 EU:C:2020:43.

28 Az EUB – ellenőrizendő a jogértelmezés helyességét – továbbá rámutatott, hogy a kifejtett értelmezést az 1/2003/EK rendelet preambulumban rögzített célkitűzések is megerősítik, amelyek alapján a párhuzamos alkalmazhatóság célja a hatékonyság növelése, ugyanakkor biztosítani kell azt, hogy a párhuzamos hatáskörök ne eredményezzenek az eljárás alá vont vállalkozásokra nézve sérelmes helyzetet.

29 l. a C-223/19. számú, 2020. szeptember 24-i YS-ítélet 58. pontja (EU:C:2020:753).

30 Lásd még a C-17/10. számú, 2012. február 14-i Toshiba Corporation és társai ítélet 94. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot (EU:C:2012:72).

31 „kétszer ugyanazt ne”

*kapcsolatos alfeltétel, következésképpen pedig hiányzik az „idem” feltétel.*³²

Az EUB ismételten hangsúlyozta, hogy az azonosság – vagyis az „idem” meglétének – megítélése az előterjesztő nemzeti bíróság jogköre, amely e tekintetben az EUB döntésétől eltérhet, rá nézve csak a jogértelmezés kötelező. Pontosán az eltérés lehetősége miatt az EUB azt is fontosnak tartotta kiemelni, hogy mit eredményez az, ha az előterjesztő nemzeti bíróság esetlegesen az EUB álláspontjával ellentétben megállapítja a Bizottság határozata és a szlovák versenyhatóság határozata azonosságát a szankcionált versenyellenes magatartás minden elemében. Az EUB kiemelte: ebben az esetben sincs helye az ügyben a *ne bis in idem* elv alkalmazásának, hiszen a tényállás minden elemének azonossága esetén az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése lesz alkalmazandó, amely alapján a szlovák versenyhatóság hatásköre megszűnik, hatáskör hiányában pedig a „bis” feltétel fog hiányozni.

6. Összegzés

Az ismertetett ügy érdekessége, hogy az előterjesztő nemzeti bíróság azért függesztette fel saját eljárását és kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást két kérdés megválaszolására, mert megítélése szerint a szlovák versenyhatóság hatásköre nem volt megállapítható, és tisztázni akarta ennek uniós jogi alapjait. Ennek érdekében a nemzeti bíróság tehát választ várt arra, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése alapján valóban elenyészik-e a tagállami

versenyhatóság eljárása, ha a Bizottság már eljár, illetve választ várt arra is, hogy a *ne bis in idem* elv egyáltalán alkalmazható-e versenyügyekben. Az előterjesztő nemzeti bíróság ezen meggyőződései alapján a szlovák versenyhatóság eljárásának jogalapját nem látta igazoltnak.

Az EUB döntésében lényegében az előterjesztő nemzeti bíróság mindkét aggályát elismerte, azaz egyrészt, hogy az 1/2003/EK rendelet 11. cikkének (6) bekezdése a tagállami jogköröket semmissé teszi, és a határozat ilyen esetben visszavonandó az eljárás pedig megszüntetendő, másrészt megerősítette azt, hogy a kétszeres ítélet tilalma irányadó versenyügyekben is. Az EUB döntése ilyen szempontból újdonságot nem tartalmaz, hiszen maga az ítélet is számos ponton rögzítette, hogy mindkét kérdésben kimunkált és állandó ítélezési gyakorlatról van szó. Mi tekinthető mégis az ítélet ma is időszerűen új tartalmának? Álláspontom szerint annak kimunkálása, hogy az azonos tények milyen tárgyi kört ölelnek fel, mik azok az aspektusok és elemek, amiket az eljárások tárgyának azonossága körében vizsgálni kell. E tekintetben nem csupán a jogsértő személye és a jogsértés időszaka irányadó, hanem a versenyellenes magatartás látszólagos azonossága – például árprés – esetén is fokozottan vizsgálni kell azt az érintett piacot, amelyen a magatartás megvalósult.

Az EUB ítélet pikantériája, hogy az EUB jogkérdésben megerősítette az előterjesztő nemzeti bíróságot, ugyanakkor élve az iránymutatásra vonatkozó jogkörével rámutatott, hogy ténykérdésben szükségesnek tartja az újraértékelést a nemzeti bíróság részéről.